

تازه‌های کتاب در مورد خاورمیانه

اطلاعات از طریق مشاهده بصری یا سایر شیوه‌ها از ویژگی‌های هواشناسی. آب‌نگاری یا جغرافیایی یک منطقه خاص، یا فعالیت‌ها و منابع یک دشمن یا دشمن بالقوه) را به بحث می‌گذارد. نویسنده روشها و ابزار انجام شناسایی هوایی (نظیر وسایل هوایی بدون سرنشین، دوربین‌های فنی واقعی، رادار منفذدار ترکیبی و غیره) را توصیف می‌کند. نویسنده با استفاده از نمونه‌های بحران سوئز در ۱۹۵۶، جنگ‌های ۱۹۶۷ و ۱۹۷۳ اعراب در اسرائیل، اهمیت شناسایی هوایی در خاور (میانه) نزدیک را تشریح می‌کند.

تهیه و تنظیم: دکتر حمید احمدی

Col. Charles P. Wilson, *Strategic and Tactical Aerial Reconnaissance in the Near East*, Washington, DC: Washington Institute For Near East Policy, 1998, 98 pages.

شناسایی هوایی استراتژیک و تاکتیکی
در خاور نزدیک

سرهنگ چارلز ویلسون با سابقه اطلاعات نظامی در خشان خود در این کتاب کم حجم، ابزار شناسایی هوایی (یعنی کسب

سازمان اجتماعی جامعه علماء هستند، مورد تحلیل قرار می دهد. بخش دوم به تحلیل نقشهای سیاسی و اجتماعی علماء شیعه در عرصه سیاسی وسیع تر عثمانی ها و سلسله قاجار در ایران می پردازد.

Meir Litvak, *Shi'i Scholars of Nineteenth-Century Iraq*, Cambridge, UK: Cambridge University press, 1998, 188, pages.

علمای شیعه قرن نوزدهم عراق

این کتاب موضوع علمای شیعه در شهرهای مقدس نجف و کربلا را در دوران گذار تاریخ عثمانی در قرن نوزدهم مورد بررسی قرار می دهد. در زمانی که سلسله قاجار در ایران در اوج قدرت قرار داشت، و اقتدار عثمانی در عراق در حال تضعیف و نفوذ استعماری انگلیس در حال افزایش بود، علما قادر بودند استقلال حوزه های علمی خود را اگر نه تقویت، اما حفظ کنند. این کتاب تلاش می کند تا با بررسی پویایی های داخلی علما در نجف و کربلا، خلاء موجود در ادبیات مربوط به علماء شیعی را پر کنند. نویسنده بحث خود در چهارچوب تکامل علما به عنوان یک قشر اجتماعی، تحولات اجتماعی-سیاسی در عراق، و روابط میان دین و دولت در ایران را مطرح سازد. بخش نخست کتاب مسایل داخلی علماء شیعه را با بررسی دانش و پشتیبانی، که دو عامل عمده تعریف کننده

Ahmed Younsif and Caroline F. Kebble, *The Agent: the Truth Behind the Anti-Muslim Campaign in America*, Springfield, VA: UASR Publishing Group, 1999, 108 pages.

مأمور: حقایق پشت پرده مبارزه ضد اسلامی در آمریکا

استدلال اصلی این کتاب آن است که در ورای چهره ظاهری صحت سیاسی، یک مبارزه سنجیده از سوی نومحافظه کاران، مسیحیان جناح راست و صهیونیست ها برای محدود کردن نفوذ سیاسی جامعه عرب مسلمان و حمایت از اسرائیل در جریان است. نویسندگان برآن شده اند تا شبکه مالی تامین کننده نیازهای مالی این مبارزه را افشا کرده و فهرستی از بنیادهایی که پروژه های محققان، روزنامه نگاران و موسساتی نومحافظه کار و طرفدار اسرائیل را تأمین

مالی می‌کنند، معرفی کنند. این‌ها از طریق

همکاری با یکدیگر یک اساس تحقیقاتی

برای اثبات خطرات روزافزون تمدن‌های

غیرعربی به طور عام و اسلام به طور خاص

برای ایالات متحده و اسرائیل جعل

می‌کنند. (ص ۳۸) نویسندگان برای حمایت

از استدلال خود که نومحافظه کاران به طور

رژیم‌های سلطانی

سنجیده از مفهوم برخورد اجتناب‌ناپذیر

تمدن‌ها طرفداری می‌کنند، فیلم تلویزیونی

مستند «جهاد در آمریکا» ساخته

استیون امرسون در شبکه پی.بی.اس. را که

در نوامبر ۱۹۹۴ به نمایش گذاشته شد مورد

تحلیل قرار می‌دهند. نویسندگان با

ذکر سابقه نومحافظه کاری امرسون، چنین

نظر می‌دهند که تنها هدف این تولید

«اثبات» این نکته بود که یک شبکه بنیادگرای

اسلامی در آمریکا وجود دارد و مسلمانان

آمریکا به عنوان حامیان غیررسمی

بنیادگرایان رادیکال عمل

می‌کنند (ص ۵۲). نویسندگان تأثیر

دراز مدت مستند «جهاد در آمریکا» و نفوذ

عمومی نومحافظه کاری را بر فضای سیاسی

ایالات متحده مورد بحث قرار می‌دهند،

یعنی گسترش احساسات بر علیه مسلمانان و

فرمایش آزادی‌های مدنی آمریکایی.

H. E. Chehabi and Juan J. Linz, eds.

Sultanistic Regimes, Baltimore, MD:

Johns Hopkins University Press, 1998,

229 pages.

این کتاب، از نظریه‌های

اقتصاد سیاسی و علوم سیاسی برای بررسی

انواع رژیم‌های سلطانی استفاده می‌کند.

قسمت نخست کتاب یک چهارچوب مفهومی

به دست می‌دهد که مفهوم «سلطانی‌گرایی

نوین» اساس آن را تشکیل می‌دهد.

تدوین‌کنندگان کتاب «سلطان‌گرایی نوین»

را (که به نظر آنها از مفهوم «سلطانی‌گرایی»

مورد نظر ماکس وبر متمایز است) نوعی

اقتدار تعریف می‌کنند که «توسعه تباه شده یا

غیر کامل اقتدار حقوقی-عقلایی مدرن و نه

محو تمامی بقایای اقتدار سنتی را ویژگی آن

می‌داند (ص ۶). تدوین‌کنندگان کتاب با

ایجاد این چهارچوب نظری، ظهور، سقوط و

نتایج رژیم‌های سلطانی را به لحاظ

مقایسه‌ای و نظری مورد بحث قرار می‌دهند.

قسمت دوم کتاب دربرگیرنده مطالعات

موردی است. مقاله «رژیم پهلوی در ایران» نوشته همایون کاتوزیان از جمله این مقالات است که تحول و توسعه تاریخی رژیم‌های سلطانی رضاشاه و محمدرضاشاه را پی‌گیری کرد، و به بررسی این مسئله می‌پردازد که چگونه ماهیت سلطانی رژیم بر انقلاب ۱۹۷۹ تأثیر گذاشت. کاتوزیان نقش‌های در حال تحول زمینداران و «دستگاه مذهبی»، درآمدهای فزاینده ناشی از نفت، «الگوهای خارجی» در حال تحول مرکب از ناسیونالیسم و مدرنیسم، نقش احزاب سیاسی، استفاده از نیروهای مسلح و موضوعات فساد دولتی را مورد بررسی قرار می‌دهد. (صص ۱۹۲-۱۸۸). برخی از مطالعات موردی دیگر کوبای دوران رژیم باتیستا، جمهوری دومینیکن تحت رژیم تروخیلو، فیلیپین تحت رژیم مارکوس، و هائیتی تحت رژیم دوآلیه‌ها را بررسی کرده‌اند.

George A. Bournoutian, ed, *the Chronicle of Abraham of Crete*, Costa Mesa, CA: Mazda Publishers, 1999, 145 pages.

رویدادنامه ابراهیم کرتی

این کتاب، نخستین ترجمه انگلیسی رویدادنامه‌های است که در ۳۷-۱۷۳۶ توسط ابراهیم کرتی، اسقف اعظم کلیسای ارمنه به رشته تحریر درآمده است. این رویدادنامه که دوران آوریل ۱۳۷۴ تا نوامبر ۱۷۳۶ می‌پوشاند یک از معدد منابع غیرفارسی در مورد تحولات مهمی است که در این زمان در ماوراء قفقاز و شمال غرب ایران روی داد. از جمله حوادث مورد بحث انتقال سلطنت از صفویه به سلسله افشاری با انتخاب نادرقلی به عنوان نادر شاه ایران در شورای ملی دشت مغان در آوریل ۱۷۳۶ است. مشاهدات مفصل عینی این گردهمایی، بخش عمده‌ای از رویدادنامه ابراهیم است. مقدمه نویسنده کتاب (بورنوتیان) سابقه تاریخی حوادث سیاسی و نظامی منجر به تاج گذاری نادر و سایر حوادث توصیفی ابراهیم کرتی را ارائه داده، و رویدادنامه ابراهیم را منبع مهمی برای مطالعه تاریخ سیاسی، اجتماعی-اقتصادی، کلیسایی و زبانی ارمنستان و ایران می‌داند.

Richard Hovannisian, ed,

Centuries: English East India Company Sources, Philadelphia: PA: American Philosophical Society, 1999, 269 pages.

بازرگانان ارمنی قرن هفدهم و اوایل قرن هجدهم: منابع کمپانی هند شرقی

انگلیس

این کتاب قصد دارد تا با تکیه بر انبوهی از اسناد به دست آمده از انواع منابع دست اول، داستان جامعه بازرگانان ارمنی در جلفای نوین را بازگو کند. بلادونی (نویسنده) به طور مفصل رابطه موجود میان کمپانی هند شرقی انگلیس و بازرگانان و تجار ارمنی طی قرن هفدهم و اوایل قرن هجدهم را توصیف می کند. او در مقدمه کتاب، دیدگاه های تازه و جالب توجهی پیرامون موفقیت جامعه بازرگانان ارمنی ارائه می دهد. او نشان می دهد که فضایی از اعتماد و احترام در میان شبکه تاجر ارمنی به بازرگانان اجازه می داد تا از منافع چون «پس انداز هزینه های سازماندهی و ابداعات سازمانی» سود ببرند. همین فضا به خنثی کردن تلاشهای کمپانی هند شرقی برای خارج کردن کنترل تجارت ابریشم و لباس از دست ارمنی ها کمک کرد. تعداد

Remembrance and Denial: The Case of the Armenian Genocide, Detroit, MI: Wayne State University Press, 1999, 295 pages.

یادآوری و انکار: قتل عام ارمنه

این مجموعه مقالات تاریخی تلاش

دارد تا قتل عام غم انگیز ارمنه در ۱۹۱۵ را در معرض بررسی قرار دهد. مقالات کتاب محصول سمپوزیوم ۱۹۹۵ دانشگاه کالیفرنیا در لوس آنجلس به مناسبت هشتادمین سال قتل عام بار ارمنه است. نویسندگان مقالات نقش دولت ها و سایر بازیگران را در لوث کردن و حتی انکار کشتارهای جمعی ارمنه بررسی کرده اند. چهار فصل اول کتاب یک بررسی و تحلیل تاریخی از حوادث پیرامون قتل عام به دست می دهند. چهار فصل بعدی به موضوعات مربوط به یادآوری قتل عام ارتباط پیدا می کند. چند فصل آخر کتاب مسئله انکار قتل عام را بررسی می کند.

Vahe Baladouni and Margaret Makepeace, eds, *Armenian Merchants of the Seventeenth and Early Eighteenth*

ویژگی‌های شخصی حوزه‌های نمایندگی (مثلاً، قومی، مذهبی و غیره) و نتایج آراء در انتخابات ۱۹۹۶ را تشریح می‌کنند. بخش نخست کتاب زمینه‌های بحث را تعریف می‌کند، داده‌های آماری برای ارائه این

تحلیل‌ها را ارائه می‌دهد، و به توصیف تحولات عمده درون نظام حزبی اسرائیل و در میان حوزه‌هایی چون یهودیان مافوق ارتدوکس، اعراب فلسطینی و مهاجران شوروی دست می‌زند. بخش دوم کتاب

«اصلاحات سیاسی، احزاب و نامزدها» را تشریح می‌کند. بحث‌های مربوط به بنیامین نتانیا هو، شیمون پرز، جستجو برای مرکز، تدارکات انتخابات مقدماتی، و بررسی مفصل تغییرات قانون انتخاباتی که انتخابات سال ۱۹۹۶ را تبدیل به یک حادثه بسیار مهم کرده‌اند، از جمله موضوعات این قسمت کتاب هستند.

Esref Kuscubasi, *The Turkish Battle at Khaybar*, Istanbul: Arba Yayinlari, 1999, 226 pages.

نمود ترکیه در خیبر

کتاب شرح خاطرات یک سرهنگ

قابل توجه اسناد ارائه شده در این کتاب به محققان این فرصت را می‌دهد تا ماهیت پیچیده جامعه بازرگانان ارمنی را بیشتر کشف کند.

Asher Arian and Michal Shamir, eds, *the Elections in Israel 1996*. Albany, NY: University of New York Press, 1999, 312 pages.

انتخابات ۱۹۹۶ در اسرائیل

این مجموعه مقالات، چهارچوب و الگوهای رأی‌دهی اسرائیلی در انتخابات ۱۹۹۶ را مورد بررسی قرار می‌دهد. پس از بحث نتایج اجتماعی، سیاسی و انتخاباتی ترور شامیر در پائیز ۱۹۹۵ و بمب‌گذاری‌های انتحاری آوریل ۱۹۹۶، آریان و شامیر به معرفی بحران هویت دولت پس از صلح اسلو که در انتخابات ۱۹۹۶

تجلی پیدا کرد، می‌پردازند. بخش نخست کتاب به «سیاست هویت» اختصاص یافته است و در آن آریان، شامیر و باروش کیمرلینگ و سایرین مفهوم هویت جمعی در دولت اسرائیل را کالبد شکافی می‌کنند.

چند تن از نویسندگان همبستگی میان

ارتش عثمانی است که داستان مشارکت خود در درگیریهای نظامی در حجاز و دوران اسارت خود در مکه و قاهره را به تصویر می کشد. کتاب براساس دست نوشته های سرهنگ اشرف کوز کوباشی به رشته تحریر درآمده است. کتاب به توصیف مفصل صحنه های جنگ می پردازد و نیز رفتار زبردستان سرهنگ و رفتار دشمن را تشریح می کند. نویسنده شرح خاطرات خود را از دیدگاه یک افسر مسئول جان سربازان تحت فرماندهی خود از یک طرف و مسئول اجرای دستورات دریافتی از وزارت جنگ دولت عثمانی ارائه می دهد.

Tariq Ali, *The Book of Saladin*, New York, NY: Verso Books, 1998, 367 pages.

کتاب صلاح الدین

این داستان به واقع شرح تاریخی زندگی صلاح الدین ایوبی، قهرمان گُرد آزادسازی بیت المقدس است. کتاب به شکل خاطرات از سوی صلاح الدین به یک مؤلف مورد اعتماد یهودی به نام ابن یعقوب گفته شده است. نویسنده مدعی است که بخشی

از این داستان را براساس روایت حقایق تاریخی استوار ساخته و از اسناد واقعی سلطان صلاح الدین و خانواده اصلی او کمک گرفته است. اما، بسیاری از شخصیت های دیگر (نظیر ابن یعقوب و زنان مشهور حرم سرای صلاح الدین، یعنی خانمها حلیمه و جمیله) و داستانهای مربوط به آنها تخیلی است و تنها با هدف سرگرمی مطرح شده اند. داستان، براساس صلاح الدین برای ابن یعقوب، طرح سازماندهی خود را برای دوران کودکی صلاح الدین، مشکلات و غم و اندوه های زندگی زناشویی وی و آزادسازی نهایی بیت المقدس از دست صلیبی ها در ۱۱۸۷ استوار کرده است. علی رغم یک نگاه

کوچک به دیدگاه شخصی سلطان نسبت به صلیبی ها و فرایند آزادی فلسطین، داستان بر گرد ماجرای عشقی عاطفی میان سلطان و حلیمه، همسر مورد علاقه او دور می زند. این

داستان دومین مورد داستانهای تاریخی چهارگانه ای است که رویارویی میان تمدنهای اسلامی و مسیحی را به نمایش می گذارد.

Abba Eban, *Diplomacy For the Next*

Century, New Haven, CT: Yale University Press, 1999, 176 pages.

دیپلماسی برای قرن آینده

ابابان وزیر خارجه و سفیر اسرائیل در سازمان ملل متحد در این کتاب تجربیات خود به عنوان یک دیپلماتیک و تاریخ دیپلماتیک پنجاه سال گذشته را به بحث می گذارد. ابابان با مرور حوادث پس از جنگ جهانی دوم (از جمله برخوردهای شخصی خود با هری ترومن رئیس جمهور آمریکا) تا فرایند صلح خاورمیانه پس از دوران جنگ سرد، چکیده نصایح و توصیه های خود را به دیپلمات ها ارائه می دهد و ضمن تفسیر ماهیت نظم بین المللی، هشدار می دهد که «پایان جنگ سرد، لزوماً به معنی سپیده دم نظم بین المللی جدید نیست» (ص ۲۲). ابابان برخی معماها و اوضاع دشوار اخلاقی و معنوی را که دیپلمات (در طول تاریخ با آن مواجه شده اند مورد بررسی قرار می دهد. گرچه او از حوادث گذشته به عنوان ابزاری برای درک آنچه که دیپلماتها باید به منظور مقابله موثر با چالشهای آینده انجام داده یا از انجام آن اجتناب کنند استفاده می کند، به خواننده «خطرات قیاس» در طراحی سیاست را یادآوری می کند (ص ۴۹). وی ارتباط و

اهمیت حقوق بشر در عمل دیپلماسی را مورد بحث قرار می دهد، و می پذیرد که منافع اقتصادی و اصل حاکمیت غالباً ارزشهای اخلاقی «مطلق» را بازیه قرار داده اند. ابابان نقش رسانه ها در دیپلماسی را نیز به بحث می گذارد. به نظر او گرچه رسانه ها دیپلماسی را «باز» تر کرده است، دیپلماتها را به چانه زنی با عموم مردم و نیز با هم قطاران خود وادار ساخته و بدین وسیله رسیدن به توافق را دشوارتر ساخته است (صص ۷۶-۷۵). او پس از بررسی ارتباط ملاقاتهای سران، افقهای جنگ، و نقش مداوم سازمان ملل افقهای صلح در خاورمیانه را مورد ارزیابی قرار می دهد. وی تلاشهای میانجی گرانه و مهارت های دیپلماتیک افراد درگیر در فرایند صلح اسلورا را می ستاید. ابان ضمن اشاره به دستاوردهای اسلو و چالشهای پیش روی، توصیه می کند که «باید از تاریخ خود الهام بگیریم، بدون این که برده آن بشویم» (ص ۱۶۶).

Leila Abouzeid, *Return To Childhood: The Memoir of a Modern Moroccan Woman* Austin, TX: The Centre For Middle East Studies of the University of Texas, 1999, 94 pages.

بازگشت به کودکی: خاطرات یک زن مدرن
مراکشی

این کتاب در واقع ترجمه شرح حال خانم لیلا ابوزید است که توسط خود او در ۱۹۹۳ به زبان عربی تحت عنوان رجوع الی طفوله انتشار یافت. ابوزید مجموعه تصاویر و خاطرات زنده‌ای از خود ارائه می‌دهد. ناسیونالیسم و استقلال مراکش در سالهای دهه ۱۹۵۰، چهارچوب این خاطرات است، اما ابوزید به طور آشکار بر کنش متقابل انسانی از نگاه یک زن و بازگویی آن از سخن زن تاکید ورزد. گرچه لیلا ابوزید به خاطر آثار تخیلی خود شهرت دارد، اما این شرح زندگی،

هم مهارت ادبی و هم علاقه شخصی او به «قدرت و زیبایی روایت» و «داستان سرایی درباره مردم واقعی» (ص ۱۳) را آشکار می‌سازد. سه فصل طولانی براساس تحولات تاریخی سازماندهی شده و تجربیات ابوزید در مکانهای مختلف زندگی و دیدارهای او را بازگو می‌کند. هر فصل از خواننده دعوت می‌کند تا در همان رشته تصاویر و داستانهایی غرق شود که تحول شخصی خود نویسنده را شکل داده است. استفاده ابوزید از تکرار و داستان سرایان متعدد خواننده را با این تجربیات آشنایی سازد. وی درباره پدر ناسیونالیست، مادر

بی سواد و سایر اعضاء خانواده خود و جامعه بزرگتری که در آن زندگی می‌کرد، داستان گفته است. ابوزید سخنگوی آنها می‌شود و دیدگاه زنانه درباره استقلال مراکش را به نمایش می‌گذارد. وی به جای ارائه تصاویر آرمانی و قهرمانانه، تصاویر شخصی را به نمایش می‌گذارد. ممکن است این نکته از دختر یک «قهرمان شناخته شده در مبارزه ناسیونالیستی» قابل انتظار نباشد، اما همین ویژگی است که کتاب را هم به لحاظ شخصی و هم به لحاظ تاریخی، روشنگرانه و درخشان می‌سازد.

Dushka Saiyid, *Muslim Women of British Punjab*, New York, NY: St. Martin's Press, 1998, 105 pages.

زنان مسلمان پنجاب انگلستان

نویسنده کتاب، در این اثر مهم تاثیرات امپریالیسم بریتانیا بر زنان مسلمان پنجاب هندوستان را در دوره میان ۱۹۱۱-۱۸۴۷ مورد بررسی قرار می‌دهد. او تاکید می‌کند که رهایی آهسته اما پایدار زنان مسلمان پنجاب در نتیجه دو عامل اصلی روی داد: وضع قوانین از سوی حکومت انگلستان و فعالیت خود مسلمانان بومی. او در فصلهای آغازین کتاب،

حقوق بشر استوار است که از سوی کمیته حقوق بشر و کلاحمایت شد و در اکتبر ۱۹۹۷ در لوکینگهام شایر انگلستان برگزار شد. هدف اجلاس ارائه یک گزارش فوری پیرامون بحث گسترده‌ای است که در خاورمیانه و به واقع در سراسر جهان پیرامون چگونگی سازگاری میان شرع اسلامی و معیارهای بین‌المللی حقوق بشر جریان دارد. یکی دیگر از اهداف گزارش گسترش گفتگو و تساهل میان مردمان دارای دیدگاه‌های متفاوت در مورد موضوعات مربوط به حقوق زنان و اقلیت‌ها در خاورمیانه است. جهانشمول بودن حقوق بشر، حق برابری در برابر قانون، حقوق زنان در اسلام، و اصل برابری در عمل از جمله موضوعات ارائه شده در این کتاب است.

نتایج تصمیم حکومت انگلستان در اتخاذ قانون عرفی، به جای قانون مذهبی، به منظور حکومت بر منطقه پنجاب را مورد بحث قرار می‌دهد. فصل‌های بعدی، به تغییرات موقعیت زنان پنجاب و تغییراتی که خود در ایجاد آن کمک کردند می‌پردازد. از جمله اینها، می‌توان دسترسی زنان، آموزش و فرهنگ غربی و نقش رو به زوال پرده (یعنی محدود کردن و جداسازی از مردان) اشاره کرد. از طریق این عوامل و فضای روشنفکری ایجاد شده توسط اصلاح‌طلبان و نویسندگان مسلمان، زنان رها شده مسلمان پنجابی از خانه‌های خود بیرون آمدند تا در جنبشهای سیاسی و آینده‌سیاسی شبه‌قاره هند به مشارکت‌کنندگان فعال تبدیل شوند.

Karen Ask and Marit Tjomsland, eds, *Women and Islamization*, New York: Berg Publishers, 1998, 199 pages.

George Black, ed, *Islam and Equality: Debating the Future of Women's and Minority Rights in the Middle East*: New York. NY: Lawyers Committee For Human Rights, 1999, 167 pages.

زنان و اسلامی شدن

این مجموعه مقالات، انواع گفتمان موجود پیرامون نقش در حال تحول زنان در جهان اسلام را مورد بررسی قرار می‌دهد. مقدمه کتاب مسئله جنسیت و حساسیت خودآگاهانه نسبت به نمونه‌های غربی.

اسلام و برابری: بحثی پیرامون آینده زنان و حقوق اقلیت‌ها در خاورمیانه

این گزارش براساس اجلاس محققان و تحلیل‌گران برجسته خاورمیانه‌ای و

زیر دست شدن و اکراه از معرفی زنان مسلمان «به عنوان قربانیان جهانی آن» را توصیف می‌کند. (ص ۷۸۸). هفت مقاله کتاب، گرایش به طرح مسئله جنسیت در جنبه های اسلامی، به جای جنبه های غربی، را تجزیه و تحلیل می‌کند. موضوعات مقالات شامل قرائت های فمینیستی از قرآن و حدیث در مقایسه با قرائت های فمینیستی مسیحی از الهیات؛ تأثیرات اسلامی شدن جامعه بر فعالیت های مذهبی و سیاسی زنان در ایران، و مفهوم متغیر «فضای خصوصی» در مراکش می‌شود. این مجموعه مقالات با معرفی انواع موضوعات و دیدگاه های، غنی ناهمگنی زنان مسلمان و نقش های آنان در جوامع خود را به نمایش می‌گذارد.

Jill M. Bystydzienski and Joti Sekhon, eds, *Democratization and Women's Grassroots Movements*, Bloomington, IN: Indiana University Press, 1999, 374 pages.

فرآیند دمکراتیک شدن و جنبش های ریشه دار زنان

کتاب، مجموعه ۱۶ مقاله پیرامون جنبش های ریشه دار زنان در کشورهای جهان از آمریکای مرکزی تا آسیا را دربر می‌گیرد.

علاوه بر بحث گفتمانهای سیاسی این جنبشها، مقالات چگونگی تأثیر این گروههای محلی بر سیاست و تأثیر سیاست بر آنها در سطوح ملی و بین المللی را مورد بحث قرار می‌دهند. دو قسمت کتاب، به طور خاص بر کشورهای خاورمیانه تمرکز می‌کنند. در فصل ششم، نعمت حافظ برزنگی تحقیق میدانی و گزارش را در بحث پیرامون یک سازمان غیر رسمی زنان در سوریه به نام «گروه خانم حنا» به هم می‌آمیزد. این گروه که به نام بنیان گذار و رهبرش خوانده می‌شود، قصد دارد تا بر هویت های خود زنان در جامعه سوریه از طریق «مطالعه خود آنها از منابع اولیه اسلام و [کاربرد] آنها در زندگی روزانه خود» تاکید کند. (ص ۱۳۹). فصل هفتم بر یک سازمان غیر دولتی زنان در مصر معروف به اتحاد برای زن عرب تمرکز می‌کند. این مقاله جنبش زنان در مصر در یک بستر اجتماعی و تاریخی قرار داده و ضمن بحث مستند پیرامون تشکیل این سازمان در ۱۹۸۷، تلاشهای سازمان مذکور را برای ایجاد ساختارها و شبکه های زنان در جامعه مصر را به بحث می‌گذارد.

